

Бекітемін:
ЖПС «Уалихан»
бебекшай балабакшасының
менгерушісі: Л.Когамова

2022ж

ПЕРСПЕКТИВАЛЫҚ ЖОСПАР

Білім беру үйімінің жиынтық мектептердегі жоспары

Топ «Күншуак» мектепады тобы

Балалардың жасы 5 – жастағы балалар

Жоспардың күрүшін кезеңі 2022-2023 оку жылы кыркүйек айы

Анда	Ұйымдастырылған іс-әрекет	Ұйымдастырылған іс-әрекеттің міндеттері
Дене шынықтыру	Негізгі кимсыздар: Жүргүп. Саңта бір-бірден, екеуден, ушеуден журу; аяқтың үшінші және сыртқы кырымен журу; пізені жоғары көтеріп журу, заттардан бір кырымен аттап журу; белгі бойынша басқа бағытка бұрылыш журу; Жүтіру. Шашыраш, жүлпен, катарамен бір-бірден, екеуден, ушеуден тізені жоғары көтеріп жуғору; бір сзызыққа койылған заттардың арасымен, кедергілердің арасымен оту арқылы «жыланша» жүтіру. Жалпы дамытушы жеткізуулар. Кол және иық белдеуіне арналған жаттыгулар. Колды кеуде түсінна кою, екі жаққа созу; колды жоғары көтеру және екі жаққа созу, колды желкеге кою. Саусактарды айқастырып, алға-жоғары көтеру (колды сыртқы жағымен ішке карай буру). Колды кезек жоғары-артика көтеру.	Сейлеудін дыбыстық мәдениеті. Ана тіліндегі дауысты және айтылуы ұксас дауыссыз б-п, г-ғ, к-қ, ж-ш, з-с, н-н, р-л дыбыстыруды дұрыс, анық айтуды үйрету. Тілдің грамматикалық күрьшлимы. Сөлемдердегі сөздерді: зат есімдермен және сый есімдерді зат есімдермен үйлестіре білуіді жетілдіру.
Сейлеуді дамыту	Кріпкыңек	

Көркем әдебиет	Балаларды кол жетімді көркем шығармалар мен фольклорға, театр элементіне баулу, кітапка деген кызынуштылығын дамыту. Әдеби шығармаларды эмоционалдың кабышдауына ықпал ету, олардың мазмұнын түсіну, себеп-саңдарлық байланыстарды, жаңарларды (ертеғі, әнтіме, өлең) ажыратуды үйргу.
Саят апу негіздері	Әрбір сөздің мағынасы болатыны туралы түсінік калыптастыру, сөздің мағынасына қызынуштылықта баулу. Сөздерді дыбыстық талдау: сөздегі дыбыстардың ретін, дауысты және дауыссыз дыбыстарды анықтау.
Казак тілі	Тілдік дамытушы орга. Ауызек сөйлеудің күралы-кательнас күралы-дамыту. Казак халқының тұрмыстық заттарымен, кім-кешегімен, азық-түлік ондірудегі тұрмыста, ан аулауда, мал есіруде және егіншілікке жақсаттық күрал жабдықтары, тұған өлкенің көрнекі жерлері, әсем табигаты, тарихи орындары туралы суреттер, фотолар, альбомдармен жабдықталған ортақ күр. Балалардың коршаган оргаға өзінін кәрім-кательнасын білдіруге, ауызекі сөйлеуде макал-мәтеддерді, көркем сөздерді колдануына колдау көрсету, ынталандыру.
Математика негіздері	Жынынды сапасы бойынша әртүрлі элементтерден (түсі, елшемі, пішін, дыбысы, кимбылы, колданыпты бойынша заттардан) күрү, жиындарды белгіттерге белту және оларды қайта біріктіру. Сан және санау. 10 көлеміндегі сандарды тұра және кері санауға жаттықтыру.
Коршаган оргамен таныстыру	Бала, оның отбасы, үй: Озинң жасына сәйкес өмірінде болатын өзгерістерді, балаңақшага баруы, мектепке баруы, ересек азамат болып ержету мен енбек ету, болашакта табысты болуы Ушин білімнің, жағеттігін түсініуіне, болашакта мектепте окута ынтастын арттыру, жаңаны танута, өз өміріне жақсатырынан 10 көлеміндегі сандарды мен заттары. Еңбекке баулу. Балалардың енбек етуге деген он көзқарасын тәрбиелу, берілген тапсырмаға жауапкершілікпен карауды қалыптастыру: бастаған істі аягына дейін жеткізе білу, оны жақсы орындау. Топты және ойын алаңын таза үстaugа, ойыншықтарды жинауда тәрбиешіге көмектесуге баулу. Өлі табиғат күбыстыстары мен заттары. Табиғат күбыстыстары туралы ұфымдарын (жел, жанбыр, тұман, кар, бұршак, кемірқосақ, боран және т.б.) көңейту.
Кұрастыру	Күралыс материалдарынан, конструктор болшектерінен кұрастыру: ауызша сипаттау бойынша ұсынылған тасқыншылар, өзбекніше ойдан кұрастыруға, күрластарымен бірлесіп, шыгармашылықпен кұрастыруға баулу.
Сурет салу	Жеке заттарды және бірдей заттардың көзінде олардың касына басқа заттарды бейнелеу арқылы сюжетті композицияларды салу. Сюжетті композицияларды салу кезінде арбір затта тан ерекшеліктерді, олардың бір-біріне аракатыннасын беру.

Мусіндеу	<p>Заттық мусіндеу.</p> <p>Мусіндеңен заттын, фигурандардың бетін төгістеге Уйрету.</p> <p>Бірнеше бөліктерден заттарды мусіндеу, оларды орналастыру, пропорцияларды сактау, бөліктерді біріктіру</p>
Жапсыру	<p>Заттық жапсыру:</p> <p>Текшеден деңгелек пішін, тікбұрыштан бұрыштарын бүктеу арқылы солақша пішіндерді киши атуға, бұл тәсілді жемістерді, көгеністерді, гүлдерді, оюларды киода колдану.</p>
Музыка	<p>Музыка тыңдау.</p> <p>Балаларды шыгармалардың эмоционалды мазмұнын, олардың сипаттын, көніл-куйин, динамикалық ерекшеліктерін ажыратта білуте Уйрету.Музыкалық шығармада көзкарасын білдіру, оның сипаты, мазмұны туралы айту.</p> <p>Өн айтту.</p> <p>Өн айтуда дауыспен вокацык-есту кабілетін үйлестіруді жетілдіру.</p> <p>Музыкалық-ырғактық кимбылдар.</p> <p>Музыканың және оның бөліктерінің сипатындағы езгерістерге сәйкес кимбылдарды өзгерте отырып, жаттығуларды орындауға Уйрету: марш сипаттың анық ырғакты жүргүмен;</p>

Білім беру үйімінің жағдайлары

Топ «Күншүақ» мектепаларды тобы

Балааралын жасы 5 – жастағы балаалар

Жоспардың күрьын кезеңі 2022-2023 оку жылы қазан айы

Анықтаудың датасы	Ұйымдастырылған іс-әрекет	Ұйымдастырылған іс-әрекеттің міндеттері
Анықтаудың датасы	Дене шынықтыру	<p>Негізгі кимділдер:</p> <p>Теле-тәндікті сактау. Заттардан аттаң журу, шектелген жазықтықтын үстімен қосалқы қадаммен, аяктын ұшымен жүргү. Скамейканың үстіне қойылған текшерден аттаң журу, арқан бойымен бір қырымен, қосалқы қадаммен (өкшени арқанға, аяқ ұшын едеге көю) жүргү.</p> <p>Секіру. бір орында түршіп, алға қарай 3–4 м қашықтықка жылжу арқылы секіру, екі тізенін арасына капшықты қысып алып, тузу бағытта (арақашықтығы 6 м) кос аяқпен секіру; кос аяқпен заттардың арасымен (арақашықтығы 4 м), он жеңе сол аяқты алмастырып, заттардың арасымен (арақашықтығы 3 м), бір орында түршіп биіктікке секіру (6-8 метр); Жалпы дамытушы жағтынулар.</p> <p>Кол және ишк белдеуіне арналған жағтынулар. Колды кеуде түсінін көю, екі жакқа созу; колды жоғары көтеру және екі жакқа созу, колды желкеге көю. Саусақтарды айқастырып, алға-жоғары көтеру (колды сыртқы жағымен ішке көрай бүру). Колды кезек жоғары-артка көтеру.</p>
Сөйлеудің дамыту	Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Фонематикалық естуді дамыту, сөздегі дыбыстардың орнын анықтау (басы, оргасы, соңы). Артикуляциялық жағтынулар.	<p>Тілдін грамматикалық күрьылымы.</p> <p>Сейлемдердегі сөздерді: зат есімдермен және сын есімдермен үйлестіре білуді жетілдіру.</p> <p>Шығармашылықпен сойлеу әрекеті.</p> <p>Шығармашылықпен әнгімелеп беруді жетілдіру: ересектердің көмегімен әнгімениң жалғасын және соңын ойдан</p>

		шыгару.
Көркем эдебиет	Шыгарма мазмұнын сюжеттің бірізділігін сактай отырып, эмоцимен, кисынды қайталап айтып беру, диалогтік сейлеуді дамыту, кейіпкерлерге және олардың әрекеттеріне өз көзкарасын білдіру. Әдеби кейіпкердің белгілі бір әрекетін езінің жағынан турали айтуда, кейіпкерлердің жасырын әрекетін түсіну.	
Саят апуп негіздері	Бұнын туралы ұйымдарды қапылтастыру, сөздерді бұныңдағы олардың саны мен ретін анықтау. Бұныңдардан сөздер күрастыруға (аузыша) үйрету.	
Казак тілі	Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Тілдік және артикуляциялық аппаратты, тыныс алулы және таза дикцияны дамыту, қазақ тіліне тән ә, ө, қ, Ү, ұ, і, ғ, н, һ дыбыстарын, осы дыбыстардан ұратын сөздерді дұрыс айтуға дағдыландыру. Фонематикалық естуді дамыту, сөздегі дыбыстыардың орнын анықтау (басы, ортасы, соны).	
Математика негіздері	Жынын. Бүтін жыны мен онын әр белгілі арасында байланыс орнату, жынының белгілінен үлкен скенни, белгітін жыныннан кіші екенін, жынының белгіліктерін санай және элементтердің (заттардың) бір-біріне катанасы негізінде салыстыру. «Бір» сөзінің мағынасы, ол тек бір заттығана емес, сондай-ақ жынының бір белгілі ретінде заттардың тобын билдіретіннің түсіндіру. Сан және санау. Көрнекілік арқылы 6, 7, 8, 9, 10 сандарының пайда болуымен, 0 дең 9 дейінгі цифрмен таныстыру. «Қанша?», «Нешінні?» сұрақтарын ажырату, олардың дұрысы жауап беру.	
Коршаган органмен таныстыру	Бала, оның отбасы, үй: Озінің болашағына, біліміне, денсаулығына, кызметтіне, жетекшіліктеріне сенімді болуға, когамға пайдастын тиізуге баулу. Еңбеккорлық пен жауапкершіліктің маңызын түсіну, езін-еzi құрметтеу, өз күші мен мүмкіндіктеріне деген сенімділіктерді арттыру. Заттық әлем, кеңістіктің бағдарлау Заттар, олардың белгілерін нақтылау және бейтансыз заттардың колданышуын түсіну. Заттардың кандай материалдардан жасалғанын өзбетінше анықтау және талдау, олардың сапалары мен касиеттерін сипаттау. Еңбекке баулу. Оргтурлі мамандықтар, еңбектің мазмұны, сипаты және нағијесінің маңызын, түсіну және бағалау. Ата-ана еңбегін түсіну, адамдардың еңбектеріндегі өзара байланыстарды байқау. Еңбек ардагерлерін, карттарды құрметтегу, үлкенді сыйлау, олардың еңбегін бағалау.	
Күрастыру	Кағаздан күрастыру. Кағаз цилиндрлерден қазак халқының үлттық бас күйдерін (такия, саукеле, кимешек және т.б.) және ыдыстарын	

Сурет салу	Күрастыру, оларды жіппен, ою-өрнектермен және т.б. бәзендіру. Парақта кеңістіктегі заттардын каптын беру, заттардың жазықтықта ертүрлі орналасуы мүмкін екендігін туғындару (тұрады, жатады және каптын өзгерте алады), тірі табигат заттардың бейнелерін курделі емес кимылдар мен кальптар арқылы беру (есімдіктер, жануарлар, құстар).
Мусіндеу	Бояулармен жұмыс жасауды жетілдіру (боянышта акварельді сүмен араластыру, жақетті тусти алу) Заттық мусіндеу.
Жапсыруду	Шыныайы бейнесине карал және ойдан пішіндері мен ешпемі ертүрлі таныс заттарды: хөконістерді, ойыншықтарды, ыдыстарды мусіндеу, омарга тән ерекшеліктерді беру, колдың және саусақтардың кимылдарын жетілдіру, карапайым пропорцияларды сактай отырып, адам мен жануардың пішіндерін мусіндеу.
Музыка	Заттық жапсыру: Кайтыны колдануды бекіту: жоластардан тікбұрышты пішіндер, шарныштардан Ушбұрышты пішіндер, шарны немесе тікбұрыштың бұрыштарын кио арқылы дөнгелек және солапша пішіндерді киып алу. Музыка тындау. Музыканын сипаттың бейненін мазмұнымен, оның көңіл-куйімен байланыстыра білуді кальптастыру.Өмірдің кейбір күбылыстарын бейнелеу тәсілі ретінде әлемдік және казақ музыка өнерінің шығармаларымен таныстыру. Он айту дагдышарын кальптастыру, бірінші октаванын «ре», екінші октаванын «до» диапазонда женіл дауыспен ан айту Музыкалық-ыргактық кимылдар. Марш сипаттың анық ыргакты жүргүмен; музыканың кимыл сипатын женил және ыргакпен жүргүру, жүрелеп отыру арқылы берे білу.

Білім беру үйімі ЖПС «Уалихан» балабакшасы
Топ «Күншуак» мектепалды тобы

Балалардың жасы 5 – жастағы балалар

Жоспардың күрьшли кезеңі 2022-2023 оку жылы караша айы

№	Үйымдастырылған іс-әрекет	Үйымдастырылған іс-әрекеттің міндеттері
Aнп	Дене шынықтыру	<p>Негізгі кимділдар:</p> <p>Еңбектеу, өрмелу. Жүргүн мен жүтіруді алмастырып, заттардың еңбектеу, кедерілдер арасынан еңбектеу; дөпты басымен итеріп, төрттагандап еңбектеу (аракашықтыны 3-4 м); гимнастикалық скамейка бойымен колымен тартылып, ишкітары мен тізелеріне сүйене отырып, етпетімен өрмелу.</p> <p>Бірнеше заттардан еңбектеу, әртурлі тәсілдермен курсаудың шіліне еңбектеп оту, гимнастикалық кабыргамен өрмелу және бір гимнастикалық жиілікten үстінен лактыру және еki колымен, бір колымен (он және сол колын алмастыру) қағып алу, домалату. Дөпты жоғары, жиілік заттардың арасынан домалату, дөпты кабырга лактыру және еki колымен қағып алу; 2-2,5 м аракашықтыға нысанана күм салынған капшыкты, асыкты лактыру, дөпты еki колымен бір-біріне (аракашықтығы 1,5-2 м) басынан асыра лактыру, дөпты еki колымен заттардың арасынан (аракашықтыны 4 м) жүргізу, дөпты лактыру және алға қарай жылжып, еki колымен қағып алу (аракашықтығы 4-5 м).</p> <p>Сапка түру, сап түзеу, сапка қайта түру. Сапка бір, еki, УШ катарамен түру, бір-бірінің жаңа бір-бірінің артынан сапка түру, орнында айналу, онға, солға бұрылу, сап түзел, бір және еki, УШ катарамен қайта түру.</p>
	Сөйлеудің дамыту	<p>Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті.</p> <p>Сөйлеуде интонациялық мәнерлілік куралдарын колдану: дауыс карқынын, логикалық үзіліс пен екпінді реттегу.</p> <p>Сөздік кор</p> <p>Балалардың сөздік корын түрмистік заттарды білдіретін зат есімдермен, заттардың касиеттері мен сапасын сипаттайтын сый есімдермен, адамдардың карым-катьнасын, олардың еңбекке катынасын білдіретін үстеулермен</p>

		<p>байыту. Тілдін грамматикалық күрүлымы.</p> <p>Интонациясы бойынша сөйлемдерді (хабарлы, сұраулы, лепті) ажыратып, сөйлегенде колдана білуі дамыту.</p>
Көркем әдебиет		<p>Олмендерді жатқа, мәнерлел, интонациямен айту. Көркем шығарманды реңдерге белш, саҳналу, реңдерде кейіпкердің көніл күй мен мінезін, бейненің кимбытын, интонациясы мен мимикасын беру, койылымдағы өзінің рөлін мәнерлі дербес орындау.</p>
Саят аныу негіздері		<p>Сейлем туралы бастанкы түсінкітерді қалыптастыру (грамматикалық анықтамасыз), сойлем сөздерден тұратынын түсіну. Сейлемді аузыша талдау: жай сейлемдерді сөздерге белу, сейлемдегі сөздердің ретін, санын анықтау. берілген сөзге сейлем құрастыру.</p>
Қазак тілі		<p>Сөздік кор.</p> <p>Қазак халқы колөнер шеберлерімен жасалған киіз үйдің заттарын және тұрмыстық заттарды білдіретін (көрсег, уық, шашырақ, ағаш керует, кебеже, сандық, кілем, сырмак, алапша, ши, бау, басқұр, арқан, жіл), азық-түлік атауларын (бидай, күріш, арша, жүгері, талкан, тары, жент, күрт, сұзбе, шубат, кымыз, айран) сөздермен тоptyқтыру.</p> <p>Тілдін грамматикалық күрүлымы.</p> <p>Сөздерді жіктец, тәуелден, септеп колдана білуі, интонациясы бойынша сейлемдерді (хабарлы, сұраулы, лепті) ажыратып, сейлеменде колдана білуі жетілдіру. Өз ойны жайылма сейлемдермен жеткізуе мүмкіндік беру.</p>
Математика негіздері		<p>Сан және санау.</p> <p>10 көлеміндегі сандарды тұра және кері санауга жаттықтыру. Көрнекілік арқыны 6, 7, 8, 9, 10 сандарның пайдада болуымен, 0 дең 9 дейінгі цифрмен таныстыру. «Қанша?», «Нешінші?» сұрақтарын ажырату, оларға дұрыс жауап беру.</p> <p>10 көлеміндегі сандарды салыстыру, саны кем затқа бір зат косу арқылы тенсіздікten тенсіздікten немесе саны кем заттан біреуін алғы тастау арқылы тенсіздік шығару.</p> <p>Тенсілдік түсінік қалыптастыру, ергүрлі заттардан тұратын топтардың санын анықтау, топтарды санау және салыстыру негізінде сандық мәндерді дұрыс жалпылау.</p> <p>Заттардың саны олардың көлеміне, арасындағы қанықтықка, пішінге, орналасуына, сондай-ақ санау бағытына байланысты емес екенін түсінліру.</p>
Коршаған ортамен таныстыру		<p>Бала, оның отбасы, үй:</p> <p>Тұстық байланыстарды түсіну (өз жұрты атасы мен әжесі, жакын туыстары, нағашы жұрты), өзінің жеті атасын білу. Үйде отбасы мүшелеріне камкорлық жасау, үлкендерді сыйлау, кішіге ізет көрсету, үй шаруасына көмектесу, отбасы мүшелеріне жақсы көрсетін білдіру, алғыс айту, сұлай сейлеу.</p> <p>Заттық элемент, көнісіктікі бағдарлау.</p>

<p>Үй-жайтарда, Балабакша ауласында, жакын манздагы шағын аудандарда еркін бағдарлай білу. Көлік, байланыс құралдары Арналы көлік құралдарының түрлерін, белгілі бір жұмыс турін орындау үтін олардың жабдықталуын түсіну, уялы телефон, смартфон, компьютер, гаджеттер, теледидар және т.б. колданылуы болу, оларды колдануда қауіпсіздікті сактау. Енбекке бауту. Шамасы көлетін, бірлескен еңбек әрекетіне катынса, бастаган ісін атынан дейін жеткізуе, дербестік пен жауапкершілікке баулу.</p>	<p>Құрастыру</p> <p>Қазақ тииттерден казак халқының үлгілік бас киімдерін (тасия, сөукеле, кимешек және т.б.) және үйдістарын құрастыру, олардың жіппен, оқо-өрнектермен және т.б. безендіру. Пішіндердің түрлі кальптарын бере білуді, оларды құрделі емес композицияларға бірліктірді қалыптастыру. Өзінің құрастырган күршіліктерін талдау арқылы тиімді конструктивті шешімдерді табу, оларды құрастыруды колдану. Дербестікті, шыгармашылықты, бастаманы колдау.</p>	<p>Сурет салу</p> <p>Заттардың пішіндеріне, бөліктегін салыстырмалы етпеміне және олардың орналасуына сүйене отырып, тuster мен олардың реңктерін беру, негізгі пішіндерді, заттар мен олардың бөліктегілерінің пропорцияларын мәнерлеп жеткізе білу, тusterді өз калауды бойынша тандау.</p> <p>Боуылармен жұмыс жасауды жетілдіру (бояғышта акварельді сүмен араластыру, қажетті тусти алу)</p>	<p>Мусіндеу</p> <p>Бақылаған заттың бейнесін бере білу, затты әртүрлі кальптарда мусіндеу, пішіннің бетін дымқыл шуберекпен тегістегу және кескіншілік пайдалану.</p> <p>Адамның бейнесін, жануарлардың кимылдарын, кол-аяқтардың калының дұрыс мусіндеу. Заттардан ұзын және кыска, жуан және жінішке белгілерін көрсете білу, беліктегін салыстырмалы көлемдерін сактау, мүсінделген пішіндердің бөліктегін бір-бірінен көсип, біріккен жерлерін тегістеу.</p>	<p>Жапсыру</p> <p>Кағаздан таныс немесе ойдан әртүрлі бейнелерді, кептерлердің бүкілелердің жағдайларын сактауды және оның түрлерін тандауды жеткізу.</p> <p>Музыка</p> <p>Музыка тұндау.</p>	<p>Музыкалық шыгармалардың жаңарларын ажыратуға (ән, күй, марш, би) үйрету. Шыгармалардың жеңе фрагменттері бойынша (кіріспе, корытынды, музыкалық фразалар) ауендерді тану арқылы музыканы есте сактауды жетілдіру.</p> <p>Ән айтты.</p>
--	--	---	---	---	---

Он айтар алғында, мұзыкалық фразалар арасында тыныс алу, әннің сездерін анық айтуда, оргапта, каттаса, катты және акырын дауыспен ән айтуда. Мұзыкалық сүйемелдеумен және сүйемелдеусіз жеке ән айтуда дагдыларын дамыту. Мұзыкалық ырғактық кимылдар. Би қимылдарын: қосалқы және ауыспалы қадам жасауды, әртүрлі бағытта жүтіруді және сөкіруді мейнеру.

Бекітімнің № 10
ЖШС «Уалихан»
бөбекжай балабакшасының
ментеруулесі: Л.Коғамова

2022ж

ПЕРСПЕКТИВАЛЫҚ ЖОСПАР

Білім беру үйімінің ЖШС «Уалихан» б/балабакшасы

Топ «Күншуак» мектепалының тобы

Балалардың жасы 5 – жастағы балалар

Жоспардың күрьшли кезеңі (айды, жылды көрсету) 2022-2023 оку жетександың айы

Анықтаудың датасы	Үйимдастырылған іс-әрекет	Үйимдастырылған іс-әрекеттің міндеттері
Дене шынықтыру	Негізгі кимылдар: Кеудеге арналған жаттыгулар. Долпты жогарыдан (алға және артқа) бір-біріне беру. Колды алға көтеріп онға, солға бүрүлү. Гимнастикалық қарабырга қарал тұрып, белінің тұсындағы тақтайшаны ұстап, алға еңкею. Гимнастикалық қарабырга аркасымен сүйеніп тұрып, белінің дәңгейіндегі рейкадан ұстап, аяқты кезектестіре буту және тік көтеру. Алға еңкейіп, алаканын едінге тигзу. . лактыру, долпты еki колымен бір-біріне (аракашықтығы 1,5–2 м) басынан асыра лактыру, долпты еki колымен заттардын арасымен (аракашықтығы 4 м) жүргізу, долпты лактыру және алға карай жылжып, еki колымен қағып алу (аракашықтығы 4–5 м). Сапка тұру, сап түзеу, сапка кайта тұру. Сапка бір, еki, үш катарамен тұру, бір-бірінің жанына және бір-бірінің артынан сапка тұру, орнында айналу, онға, солға бұрылу, сап тузел, бір және еki, үш катарамен кайта тұру.	Сөздік кор Сөйлегендеге көп мағыналы сөздерді, синонимдер мен антонимдерді колдану, белгілі бір затқа белгілерді, әрекеттерді және берілген әрекетке заттарды таңдай білу. Алудан түрлі заттарды сипаттауға, карым-катьнас жасауға жақетті сөздерді колдану және түсіну, оларды сөйлегендеге белсенді колдану дағдыларын қалыптастыру. Зат есімдер мен жалпылаушы сөздерді дұрыс колдануға көмектесу. Балаларға сөздерді мағынасына сәйкес колдануға көмектесу.
Сөйлеуді дамыту	КЕҢІТОҚСАР	

<p>Көркем адебиет</p> <p>Балалардың назарын кітаптың безендірлүніне, иллюстрацияларына аудару.</p> <p>Баланың баска құрдастарымен және ересектермен түрлі дереккездерден: ғаламтордан, теледидардан, жақындарының әнгімесінен алған акпараттарымен, әсерлерімен белсінде мұмкіндік беру. Айналасында болып жаткан оқигаларға өзінің көзкарасын білдірге құтшынысын дамыту, сейлегендеге макал-мәтепдерді колдануға баулу.</p>	<p>Саят апу негіздері</p> <p>Колды жазууга дайындау. Жазу кезінде арқаны дұрыс үстінде ережелерімен таныстыру. Жазу параграфда бағдарлай білу, жазу жолы мен жоларалық көністікті ажыратада білуге үйрету.</p> <p>Жазуды көзбен қадағалай отырып, қаламды немесе карындашты дұрыс, еркін үстап, үстінен катты қысып күш түсірмей, саусактармен біркелкі жогарыдан төмөнге, солдан онға кимылдарды орындаап, сзықтарды үзбей салу.</p>
<p>Қазак тілі</p> <p>Сөздік кор.</p> <p>Аншылышқ қасиетті (аң, аңшы, орманшы, корыкшы), мал есіруге байланысты (кора, жайлау, қыстау, жем, астау, соғым, сыйбара), егіншілік қасіпке байланысты (дән, тұқым, суару, отау, ору, дијрмен, орак, кептен, шашы, айыр, күрек, тырма, сока) сөздермен толықтыру.</p> <p>Байланыстырып сейлеу.</p> <p>Өз бегіншеге қарым-қатынас жасауға, әнгімелесуға, антимелесуін сезін мұжият тыңдауға, сұрақтарды дұрыс коюға, оған қыска және толық нақты жауап беруге баулу.</p>	<p>Математика негіздері</p> <p>Заттардың (5 және одан артық) үзіндығын, биіктігін, ені мен жуандығын аныктай білу, заттарды шамасынан қарай есу және кему ретінен орналастыру. Шамасы бойынша заттардың арасындағы катынастарды билдіретін математикалық терминдерді колдану.</p> <p>Заттардың әртүрлі белгілері бойынша (түсі, пішіні, елшемі, материалы, колданылуы) салыстыра білуге үйрету.</p> <p>Шартты елшемнің көмегімен заттардың үзіндығын, енін, биіктігін елшіп және осы елшемдер бойынша бірнеше заттарды салыстыру.</p>
<p>Коршаган оргамен таныстыру</p>	<p>Адамгершілдегі баулу</p> <p>Балаларды адамгершілк құндылықтарга, өз іс-әрекеттері мен басқа адамдардың іс-әрекеттерін бағалай білуге, өзінің іс-әрекетіне басқалар пікірін білдірген жағдайда ол пікірді дұрыс қабылдауда, ез ісіне адаш болуға, енбек етуде, шыгармашылық әрекеттерде нәтижеге жеткүеге үткізуға, сенип тапсырмаларды жауапкершілікпен орындауда, айналасындағыларға еркашан зәл болуға, оларға колдау көрсетуге, кемек беруге, жалған сейлемеуге, Улкендерді сыйлауда, кішіре камкор болуға баулу.</p> <p>Менін Отаным – Қазақстан.</p> <p>Тұган елке, ел, Отан, мемлекеттік мерекелер, Қазақстан Республикасының әмбебаптың, Президенті, оның халық үшін атқарылып кызметтің маныздылығыны түсіну.</p>

Кұрастыру	<p>Қағаздан қурастыру.</p> <p>Ұжыммен сюжетті қурастыруға баулу. Шығармашылық ойлауды және киянды дамыту. Қағаздан қурастыру әдістерін колданып, жазыл материалды көлемді пішінге өзгерте білуді бекіту. Дайын үтгілермен және қаралайм сызба бойынша жұмыс істей, бейнесін кескін бойынша кио Ушин кайшыны колдану.</p>
Сурет салу	<p>Бояулармен жұмыс жасауды жетілдіру, араластыру, қажетті түсті алу), қанық түстер агу Ушин карындастырылу, өз жұмысынан өзінде жасауды жетілдіру (бояғышта акварельді сүмен араластыру, қажетті түсті алу), бояуларды үйлестіру, өз жұмысынан өзінде жасауды жетілдіру (бояғышта акварельді сүмен араластыру, қажетті түсті алу).</p> <p>Бейнелсүз әдістерін (штрихтар, бояуларды араластырып, кляксография, жішпен және т. б.) колдану.</p> <p>Бояулармен жұмыс жасауды жетілдіру (бояғышта акварельді сүмен араластыру, қажетті түсті алу)</p>
Мүсіндеу	<p>Мүсіндеудің әртүрлі әдістерін колдану: құрылымдық (жеке белгітерден) және мүсіндік (негізгі белгітерді тұтас кесектен жасау). Затка карал мүсіндеуде ойыншықтарды, пішіні шағын мүсіндерді, халық шеберлерінің бүйімдарын колдану.</p>
Жапсыру	<p>Казак халқының тұрмыстық заттарымен (қілем, алаша, сырмак, ши, көрле, жастиқ және т.б.), кіз үйдің жабдықтарымен (кереге, уық, шанырак, сықырлауық, басқур және т.б.) таныстырыу, атаған заттардан жағауы бойынша киып жапсыру, оларды ою-өрнектермен безендіру.</p>
Музыка	<p>Музыка тыңдау.</p> <p>Казак халық аспаптары: домбыра мен қобыз үйнін тембрлік ерекшеліктермен, «куй» жаңырмын, күйші композиторлар: Курмангазы, Коркыт, Тәттімбет, Дина Нұрлайсова, Даулеткерей Шығайұты, Ықылас Дүкенұлы шығармаларымен таныстыру.</p> <p>Ән айту.</p> <p>Әртүрлі сипаттағы әндерді өз беттінше және шығармашылықпен орындауга баулу. Әнді музыкалық талғаммен орындауга жаттықтыру.</p> <p>Билер</p> <p>Музыкаға сәйкес орындаатын би кимылдарын білу; би кимылдарының элементтерін жөндел, еркін орындау;</p> <p>козатыс багытын музыкалық фразаларға сәйкес өзертү.</p>

 Бекітешін:
ЖПСС «Уалихан»
бөлескінші балабакшасының
менгергүпші: Л.Когамова
 2022ж

ПЕРСПЕКТИВАЛЫҚ ЖОСТАР

Білім беру үйімінің ЖПСС «Уалихан» б/балабакшасы

Топ «Күншук» мектепалды тобы

Балалардың жасы 5 – жастағы балалар

Жоспардың күрүлүү кезеңі 2023 оку жылдың кантар айы

Анықтаулық жоспар	Үйымдастырылған іс-әрекеттің міндеттері	Картарап
Дене шынықтыру іс-әрекет	<p>Негізгі кимдилдар:</p> <p>Кеудеге арналған жаттынулар. Артқы жагынан колды айқастырып көтеру; колды жогары көтеріп, жан-жакқа бұрылу. Отырып алға карай еңкею, тізерлеп түршіл алаға еңкею.</p> <p>Колдың күшін жетілдірге арналған жаттыгулар. 3-5 метр кашықтықта екі колын жерге койып, журу (бір бала екінші баланы аяғынан үстайды).</p> <p>Іштің бүтіншік еттеріне арналған жаттыгулар: екі бала жүптасып жасайды: бірінші бала қолын желкесіне койып, шалқасынан жатып, денесін көтереді, екінші бала онын аяғына отырады (5-6 рет); гимнастикалық кабыргада колдарымен тартылып түрші, аяктарын көтеру (5-6 рет).</p> <p>Спорттық жаттынулар</p> <p>Дене шынықтыру мен спортқа қызынушылықты ояту және дene шынықтырумен, спортпен айналысуга баулу.</p> <p>Спорт турлерімен таныстыруды жалғастыру. Спорт залда және спорт аланында қауіпсіздікте сактауға баулу.</p> <p>Шанамен сырғанау. Бір-бірін шанамен сырғанату, тобешіктен бір-бірлеп және екі-екіден шанамен сырғанату;</p> <p>Сөздік кор</p> <p>Казак халқының салт-дастурлармен таныстыруды жаигастыру, «асар», «сүйінші үйрәу» дастурлармен мәннін туспандыру, балаларды бір-біріне көмек колын созуға, бірлесіп ойнауға, тапсырманы орындауға, бір-бірінің куанышына ортақтаса білуге, бір-біріне камкор болуға баулу.</p> <p>Шешендікке, сез өнеріне баулу, санамак, жаңылтпаш айтту, жұмбак шешу, айтыс өнеріне баулу.</p>	
Сөйлеуді дамыту		
Көркем әдебиет		

Саят аның негіздері	Геометриялық фигурапардын, көгөністер, жеміс-жидектердің және т.б. дайын суреттерінің сыртын контурдан шыгармай бастыру, бояу. Әртури бауырлары, түстары, ағайындары, татулық, жақындық, отбасының мерекелер, салт-нұктелерді үйрету. Өзінін бауырлары, түстары, ағайындары, татулық, жақындық, отбасының мерекелер, салт-дәстүрлер гуралы айтуға баулу. Шагын өлеңдер, санамактар, жаңылғыштар, тактактар жаттату, жұмбақтар пешкізу. Балаларды шешендік өнерге, айтқыс енергіне баулу.
Казак тілі	<p>Сөздік кор.</p> <p>Тұстық карым-катынасты («бауыр», «немерे», «шебере», «ағайын», «туысан», «жеті ата») білдіретін сөздерді үйрету. Өзінін бауырлары, түстары, ағайындары, татулық, жақындық, отбасының мерекелер, салт-дәстүрлер гуралы айтуға баулу. Шагын өлеңдер, санамактар, жаңылғыштар, тактактар жаттату, жұмбақтар пешкізу. Балаларды шешендік өнерге, айтқыс енергіне баулу.</p>
Математика негіздері	<p>Шама.</p> <p>Белгестіру, тұстастыру және жүплен салыстыру тәсілдерін колдана отырып, заттарды салыстыру, заттар тобынан 2-3 белгілері бойынша сәйкес келмейтін затты беліп алу.</p> <p>Геометриялық фигурапар</p> <p>Шенбермен және тіктөрбүршіпен салыстыру арқылы солакпа пішінмен таныстыру. Геометриялық фигурапар (дөңгелек, сопакша, Ушбұрыш, шаршы, тіктөрбүршіп) мен денелерді (шар, текте, цилиндр) дұрыс атап, оларды ажыратада білуге жеттықтыру.</p>
Коршаган органдар таныстыруды	
Коршаган органдар таныстыруды	<p>Менің Отаным – Казақстан.</p> <p>Казақстан Республикасының астанасы – Астана қаласы, республикадагы қалалар мен ауылдардың атаулары, олардың көркіті жерлері, ауыл мен қала өмірінің ерекшеліктері туралы үгымдарын байту.</p> <p>Казақстанның әсем табигаты, көрнекі жерлері мен тарихи орындарының, мәдени мұрасының маныздылығын түсіну. Казак халқының кіз үйінің маньзыздытынын, оның құрьытысы мен ішкі жабдықтарын білу. Қазақ халқының салт-дәстүрлерін білу және құрметтеу.</p> <p>Табиғаттан таныстыруды</p> <p>Тірі және өлі табигат күбылыстары туралы білімдерін көнеттү. «Олі табиғат» ұфымымен таныстыру (су, ауа, мұз сұнғилері, күн, бұлт, кар, тастар, жел, жанбыр); өлі табиғат заттарын адамның қолымен жасалған заттардан ажыратада білу.</p> <p>Кұрастыруды</p> <p>Табиғи, қалыңык материалдардан құрастыру.</p> <p>Табиғи материалдарды дұрыс пайдалануға үйрету. Табиғи және қалыңык материалдармен жасау кезінде өзінің әрекетін жоспарлауда дәғдүларын жөтілдіру, дербестік пен шыгармашылық танытыши, мақсатты турде жұмыс жасай білу. Шыгармашылық кияды дамыту, көрнекілікке сүйене отырып, елеステту, ойлауы бойынша колдан бүйімдер жасай білу.</p> <p>Сурет салу</p> <p>Жана түстер (куйғиң) және ренктерді (көк, кызыгыт, кою жасыл) бояуды араластыру арқылы шыгару (гумпеп</p>

		<p>сүрет салу кезінде).</p> <p>Түзу, ирек, жінішке, жалпақ сызыктарды, түрлі колемдегі дөңгелектерді, жақпаларды, нұктелерді ығракты орналастыра отырып, карапайым пішінді ернектерді құрастыра білуді бекіту, түрлі елшемді ернектерді біріктіру, ақ және түрлі-гүсті фондарды колдана отырып, тусти тандау.</p>
Мусіндеу		<p>Қазак халқының түрлі ызыс-аяқтарын (казан, астрав, табак, тоғтаған, керсен, ожай, күбі торсық және т.б.), түрмистік заттарын (керует, үстегі, ер-тұрман, ошак, кебеже, диірмен және т.б.), зергерлік бүйімдермен (білеziк, сырға, сакина, тұмар, шашбау және т.б.), тұган өлкедегі мәдени мұра ескерткіштермен таныстыру, ағалған заттардан калауы бойынша мүсіндеу және оларды ою-өрнектермен және косымша заттармен (моншак, дән және т.б.) безендіру, жұмыс барысында әртүрлі пішінді кескінгерді колдану, олардың бетіне белдерлер жасау.</p>
Жапсыру		<p>Сюжеттік композициялар жасау, оларды сәнді белпіктермен толықтыру, жеке және топшен бірлесіп жасау, онда міндеттерді көліспіл аткару.</p> <p>Сюжеттік жапсыруда заттардың елшеміне қарай арақатынасын, әртүрлі заттардың беліктерінік пішінін, олардың құрлымын, пропорцияларын беру, әлеуметтік оқиғаларды, балалар оміріндегі оқиғаларды бейнелеу.</p>
Музыка		<p>Музыка тұндау.</p> <p>Лирикалық, вальс ыргагындағы баю ауендерді кабылдау, әннін (шығарманын) сипатына сәйкес би кимылдарын орындаі білу, әннің карқынының езгерүін байқау, шығармаларды сипаттай білу.</p> <p>Қазак халқының әндері мен би ауендерінің үздік үлгілерін тұндауга баулу.</p> <p>Билер</p> <p>Қазак халқының би өнерімен таныстыру, казактың халықтық би өнері өрте заманнан калыптасқандығын, ол халқымыздың аса бай ауыз әдебиетімен, аң-куйлерімен, дәстүрлі тұрмыс салтымен біге кайнастып келе жатқан ел мұрасы екенін, би өнері өзінің эстетикалық болмысында казак жүртінин жалпы дүниетанымына сай арман-мұраттарын бейнелейтін кимылдар жүйесін құрайтынын түсініліру, балаларға «Караажорға» бинн билету.</p>

Бекітемін: *Алихан*
ЖПС «Уалихан»
бөбекшай балабакшасының
менгерушісі: Л.Коғамова

2022ж

Білім беру үйымы ЖПС «Уалихан» б/балабакшасы

Топ «Күншуақ» мектепалды тобы

Балалардың жасы 5 – жастағы балалар

Жоспардың күрүшілүк кезеңі 2023 оку жылы акпан айы

Акпі	Үйымдастырылған іс-әрекет	Үйымдастырылған іс-әрекеттің міндеттері
Акпі	Дене шыныктыру	<p>Негізгі кимділдар:</p> <p>Кеудеге арналған жаттыгулар.</p> <p>Інгіл бүшік еттеріне арналған жаттыгулар: екі бала жүптасып жасайды: бірінші бала колын желкесіне койып, шалқасынан жатып, денесін көтереді, екінші бала оның аяғына отырады (5-6 рет); гимнастикалық қабыргада колдарымен тартылыш түрші, яқтарын көтеру (5-6 рет).</p> <p>Арқаға арналған жаттыгулар: отырып алға, арқа енкею (5-6 рет), стретчинг элементтері бар жаттыгуларды орындау, колдың көмегімен етпестінен жатып енбектеу (3 метр), аяқтың ұшына көтерілу, колды алға созып, жартылай отырып-түрү (2-3 рет); колды тізеге койып отырып-түрү; аяқтың ұшымен ұсак заттарды жылжыту.</p> <p>Спортық жаттыгулар</p> <p>Дене шыныктыру мен спортқа қызынушылықты ояту және дене шыныктырумен, спортпен айналысуга баулу.</p> <p>Спорт түрлерімен таныстыруды жағластыру. Спорт залда және спорт алаңында қаупіздікті сактауға баулу.</p> <p>Сырғанау. Оз бетінше мұзды жолмен сырғанау, жүтіріп келіп сырғанау;</p> <p>Шаңғымен журу. Бірінші артынан бірі ауыспалы қадаммен алға жылжу, он және сол аяқтарымен сырғанау. Бір орнында түрші онға, солға бұрылу, айналу;</p> <p>Тілдің грамматикалық құрылымы</p> <p>Сөйлемдердегі сөздерді: зат есімдерді сан есімдермен және сын есімдермен үйлестіре білуді жетілдіру.</p> <p>Түбірлес сөздерді жасау және колдана білу, етиктердің жаңа тәсілдердің колданау, сөйлеу әдебін, жай және</p>
	Сейлеуді дамыту	

		жайылма сейлемдерді колдану дағылдарын калыптастыру; Интонациясы бойынша сейлемдерді (хабарлы, сұраулы, лепті) ажыратып, сейлегенде колдана білуді дамыту.
Көркем әдебиет		Сахналық койылымдарга катысуга баулу, онда рөлді, сюжетті тандауда бастамаштық пен дербестік танытуға ынталандыру, белгілі образды сомдауда эксперимент жасауға, түрлендірге мүмкіндік беру.
Саят анып негіздері		Сейлемді аудыспа тапдау: жай сейлемдерді сездерге бөлу, сейлемдегі сөздердің ретін, санын анықтау. берілген сөзге сейлем күрастыру. Жазуды көзben қадағалай отырып, қаламды немесе карындашты дұрыс, еркін үстап, үстінен каты қысып күш тустирмей, саусактармен біркелкі жоғарыдан тәменге, солдан онға кимылдарды орындаپ, сыйыктарды үзбей салу.
Қазақ тілі		Байланыстырып сейлеу. Таныс немесе бейттаныс ертеғілер мен шагын көркем шыгармалардың мазмұнын ишпостирациялар бойынша кайтапп алғута, тындалған көркем шыгарма мазмұнын ретімен жүйелі турде жеткізуе, кейінкерлердің диагологияны мәнерді интонациямен беруге, шыгарманы рецдерге беліп сомдауға, кейінкерлердің мінезд-кулпын жеткізуе баулу, шыгарманы еркін талқылауга мүмкіндік беру.
Математика негіздері		Геометриялық фигурандар Танымдық-зерттеушілік қызынушылықты, ойлауды, алдына койылған міндетті шешуде не істеу, калай істеу керек екенін түснуге, курделі формадағы заттарды өзбетінше зерттеуге мүмкіндік беру, коршаган ортадан геометриялық фигурандарға ұксас заттарды табу, олардың пішіндерін анықтау. Пішіннің бір формасынан екіншісін калай жасау керектігі туралы үтімілдерды дамыту, қағаз парагай тен және тен емес белгітерге бөлу, бүтін мен белгіті салыстыру, 8-10 белгітерден пішіндерді жинал, күрастыру.
Коршаган органамен таныстыруды		Табигатпен таныстыруды Тірі және елі табигат күбылыстары туралы білімдерін көнегіту. «Олі табигат» үтімімен таныстыру (су, ауа, мұз сүнгілері, күн, бұлт, кар, тастар, жел, жандыр); елі табигат заттарын адамның колымын жасалған заттардан ажыратса болу. Тірі және елі табигат, табигат күбылыстары (маусым, есімдік, адам еңбегі) арасындағы себеп-салдарлық байланыстарды бакылау және түсіну. Балалардың зерттеу әрекеті Ушін жағдай жасау, табигатпен таныстыруды барысында заттар мен күбылыстырдың өзіне тән, сипаттамалық белгілерін бакылау, тапдау, салыстыру, ажырату. Адам өмірінің сүйнін, күмнін, күн, ай сөүлесінін, сайдын, тастардың және т.б. маңызын түсін
Күрастыруды		Табиги, калдық материалдардан күрастыруды. Қазақ халқының табиги материалдардан жасалған бүйімдарымен, кіз Үйдін жасаударымен, тұрмыстық заттарымен, ыстыстармен таныстыруды, олардың кандай материалдан жасалғанын зерттеу. Табиги (агаш, макта, жун, жіл, асық, күн, күнег, мата, дәннін түрлері және т.б.) және калдық заттардан күрастыруға баулу. Ойынға жақшетті күршылысты бірлесіп ойдан күрастыруға, алдағы жұмысты бірге жоспарлауда, бір-бірімен көліп

		орындауға, дайын күршілістен ойнауға мүмкіндік беру.
Сурет салу	Казак ою-өрнектерінің түрлері («түйетабан», «күсқанаты», «күстүмсық», «жапырак», «жаказын», «жетігул», «Күншактул» және т.б.) туралы түснігін көнекті, өзіне тән элементтерді пайдалана отырып, оларды құрастыра білуін дамыту. Казак ою-өрнектерінің сипаттын, колоритін жеткізе отырып, көлемді піліндерді бояу, нарактың орнасын, бұрыштарын, жоғарғы, төменгі, он және сол жақтарын ажырату, тік сзықтардың әртурулі үйлесуімен күрьлған казак ою-өрнегінің элементтерін салу.	
Мусіндеу	<p>Бірлекtedи заттардан сюжеттер күру, бірнеше пішінде бір тұтыраға орналастыры, сюжеттерде пішіннің, қимылдың ерекшеліктерін жеткізу болу, кейінкерлердің өзіне тән белшектерін мүсіндеу, композицияларды қосымша заттар мен элементтердің қомегімен көркемдеп жеткізу. Ертеғілер мен әнгімелердің мазмұны бойынша сюжеттік композицияларды күру дағдыларын жетілдіру.</p> <p>Ойдан өзбетінше мүсіндеуте, ұжымдық жұмыстарды орындауга баулу. Мүсіндеген заттарымен түрлі ойындар ойнау.</p> <p>Жұмысты ұқыпты орындау, заттарды жинау, қаупісіздік ережелерін сактау.</p>	
Жапсыру	Жапсырудын түрлі әдістері (симметриялы, сынарлы симметриялы, ұлбалы) мен тәсіцілерін (тура, кисық кио, ою, фlorистика элементтерін және т.б.) көрдіну, түрлі материалдардан (қағаз, мата, табиги материалдар) жапсыру.	
Музыка	<p>Би шыгармашылығы.</p> <p>Таныс би қимылдарын колдана отырып, музыканың сипаттына сәйкес ойдан би қимылдарын шыгару, мәтинге сәйкес әнді сахналап; шыгармашылық тапсырмаларды орындауда ынталандыру.</p> <p>Балалардың музыкалық аспаптарында ойнау</p> <p>Балалар музыкалық аспаптарында қаралайып, таныс әуендерді жеке және шағын топпен орындауда үйрету,</p> <p>балалар шыгармашылығын дамыту, оларды белсенділікке, дербестікке баулу.</p>	

Бекітімнің:
ЖПС «Уалихан»
бебеңжай балабақшасының
менгерушиі: Л.Қогамова

2022ж

ПЕРСПЕКТИВАЛЫҚ ЖОСТАР

Білім беру үйімі ЖПС «Уалихан» 6/балабақшасы

Топ «Күншушак» мектепаларды тобы

Балалардың жасы 5 – жастағы балалар

Жоспардың күрүлу кезеңі 2022-2023 оқу жылы наурыз айы

Айы	Үйымдастырылға н іс-әрекет	Үйымдастырылған іс-әрекеттің міндеттері
Дене шынықтыру	Негізгі кимдилдар. Жүтіругү: жүрumeн алмастыра отырып, 100-120 метр арақашыктықта жүтіру; белгілентен жерге дейін жылдамдықка (ұзындыны 20 метр) жүтіру. Еңбектеу, өрмелу: бірнеше заттардан еңбектелетін, әртурлі тәсілдермен курсаудың ішіне еңбектелетін, гимнастикадағы қабырғамен өрмелу және бір гимнастикалық қабырғадан екіншісіне ауысып өрмелу. Секіру: бір аяқпен және кос аяқпен курсаудан курсауга секіру (арақашыктықтығы 40 сантиметр), алға айналдыра отырып, ұзын және кыска секіргіштен секіру, он және сол аяқты алмастыра отырып, арканнан, сзықтан секіру, Лактыру, қағыл алу, домалату: допты екі колымен бір-біріне (арақашыктығы 1,5-2 метр) басынан асыра лактыру, допты екі колымен заттардын арасымен (арақашыктығы 4 метр) жүргізу,	Кимдилди ойнандар. Ұнта мен шығармашылық танытга отырып, таныс кимдилды ойнандарды өз бетінше үйымдастыруға мүмкіндік беру. Ұлттық кимдилды ойнандарды ойнату. Балаларды жарыс элементтері бар ойнандар мен эстафеталық ойнандарға катысуга баулу.

Haypbi3

Сейлеуді дамыту	<p>Сейлеудің дыбыстық мәдениеті.</p> <p>Сейлеуде интонациялық мәнерлік күралдарын қолдану: даусы каркынын, логикалық үзіліс пен екінді реттегу.</p> <p>Сөздік қор</p> <p>Балаларды бір-біріне көмек көлін созуга, бірлесіп, келісіп ойнауга, тапсырманы орындауга, бір-бірінін күанышына ортақтаса білуге, бір-біріне камкор болуга баулу.</p> <p>Байланыстырып сейлеу.</p> <p>Айналасындағышармен ездігінен диалогі бастауга ынталандыру, әнгімелесушіні мұжияттыңдаған, сұрақтарды дұрыс қоюға және койылған сұрақтарға қыскапа немесе толық жауап беруге баулу, әнгімелесүз кезінде езін мәдениетті үстаяу, әдепті және сабырлы болу</p>
Саят ашы негіздері	<ul style="list-style-type: none"> - саят ашудың алғышарттарын қалыптастыру арқылы қонды жазуға дайындау; - коммуникативтік дағдыларды дамыту: әнгімелесушіні тұндауга, диалог жүргізуға, ез пікірін айтуға үйрету; - балалардың тәжірибесіне сүйене отырып және олардың қалаудың ескере отырыш, тәрбиешімен және күрдастарымен келесі талқылаумен тәуелсіз кабылдау үшін көрнекі материалдарды тандау; Геометриялық фигуралардың, көгөнестер, жеміс-жидектердің дайын суреттерінің сыртын шетке шығармай бастауру, бояу. Әртүрлі бағыттарға тігінен, көлденен, қыска, ұзын, толқыны, ирек сыйықтарды, нүктелерді, тамшы терізді пішіндерді олардың арасындағы арақашықтықты сактау, алдымен үлгі бойынша және кейіннен ез бетінше жазуға мүмкіндік беру. - коммуникативтік дағдыларды дамыту: әнгімелесушіні тұндауга, диалог жүргізуға, ез пікірін айтуға үйрету; - түрлі бағалар әрекетінде қазақ халқынын мәдениетімен, аспаптарымен таныстыру арқылы ауызекі сейлеуді дамыту; - балалардың тәжірибесіне сүйене отырып және олардың қалаудың ескере отырыш, тәрбиешімен және күрдастарымен келесі талқылаумен тәуелсіз кабылдау үшін көрнекі материалдарды тандау; <p>Баланың басқа құрдастарымен және ересекстермен түрлі дереккөздерден: ғаламтордан, теледидардан, жақындарының әнгімесінен алған акпараттарымен, әсерлерімен белсузине мүмкіндік беру. Айналасында болып жаткан оқигалтарға езінің көзқарасын білдірге күштінісін дамыту, сейлегендегі макал-мәтедлерді қолдануға баулу.</p>
Көркем әдебиет	<p>Тілдік дамытушы орта.</p> <p>Балалардың қоршаган органа өзінің харым-катьнасын білдіруге, ауызекі сейлеуде макал-мәтедлерді,</p>
Казак тілі	

коркем сөздерді колдануына колдау көрсету, ынталандыру.

Сейлеудін дыбыстық мәдениеті.
сөздегі дыбыстардың орынан анықтау (басы, ортасы, соны).

Тілдің грамматикалық құрылымы

Сөздерді жіктеп, тауелдеп, септеп колдана білуді, интонациясы бойынша сейлемдерді (хабарлы, сұраулы, лепті) ажыратып, сейлегенде колдана білуді жетілдіру. Өз ойын жайылма сейлемдермен жеткізуге мүмкіндік беру.

Байланыстырып сейлеу.

Таныс немесе бейтаныс ертеғілер мен шағын көркем шыгармалардың мазмұнын иллюстрациялар бойынша кайталап айтуда, тындалған көркем шыгарма мазмұнын ретімен жүйелі турде жеткізуге, кейінкерлердің диалогын мәнерлі интонациямен беруге, шыгарманы реалдерге белгілі сомдауда, кейінкерлердің мінез-құртын жеткізуге баупу, шыгарманы еркін талқылауға мүмкіндік беру.

Математика
негіздері

Кеністік бағдарлау.
Кеністік тұралы түсініктерді бекіту: заттарды кеністікке орналастыру (сол жакта, он жакта, жоғарыда, теменде); козғалыс бағыттары: сол жактан он жакка, он жактан сол жаққа, жоғарыдан теменге, алға, артқа
Шама

Шартты ешпеменің көмегімен заттардың ұзындығын, енін, биіктігін еншеу және осы ешпемдер бойынша бірнеше заттарды салыстыру

Коршаган
оргамен таныстыру

Табиғатпен таныстыру
Адам өмірі үшін сұлың, құмыңың, күн, ай сүзлесінің, саздың, тастандың манызының тусінүү.

Жануарлар әлемі

Жануарлардың тірі тіршілік иесі екендігін бақылау және себеп-салдарлық байланыстарды ажырату: жануарлар козғалады (жүреді, жүгіреді, секіреді, үлпады, козғалаңы); коректенеді (өсімдіктердің жапырактары, сабабы, бұтактары, кабыны, шырыны, тұқымдарымен, етпен, жәндіктермен); еседі және кебейеді, коршаган органы көз, мұрын, тіл, күлак, тері көмегімен сезе білу.
Коршаган орталда, табигатта гертіп ережелерін білу; өз өмірінің қауіпсіздігін сактау (бейтаныс адамдармен сейлеслеу, ойнамау, бөтөн машиналарға отырмау, бейтаныс адамдардың өтініштерін орындаудау, олардың сонынан өрмеу).

Адамгершілк және патриоттық тәрбие.

Тірі және елі табигаттың, Қазақстанның әсем табигаты, көрнекі жерлері мен тарихи орындарының, мәдени мұрасының маныздылығын түсінү. Қазак халқының киң үйінін маныздылығын, оның күршілік мен ішкі жабдықтарын білу. Қазак халқының салт-дәстүрлерін білу және күрметтегеу, казак халқының

	<p>Күнділшықтарына күрмет таныту. Мерекелік мерекелердің Халықаралық әйелдер күні, Наурыз мейрамы маңыздылығын түсіну, оларға белсенді катысу.</p>
Кұрастыру	<ul style="list-style-type: none"> - балалардың енер шығармаларын эмоционалды қабылдау кабілетін қалыптастыру. Казак халқының табиги материалдардан жасалған бүйімдарымен, кіз үйдің жасаутарымен, тұрмыстық заттарымен, ыдыстарымен таныстыру, олардың кандалай материадан жасалғанын зерттеу.
Сурет салу	<ul style="list-style-type: none"> - Ою-өрнектермен казактың үттік кімдерін (срамал, шапан, камзол) салу, оларды пішіндердің ортасында және шеггерінде орналастыру. Ою-өрнекті өз бетінше ойдан салуға мүмкіндік беру. Ұжыммен бірге жұмыс істеу, міндеттерді өзара көліп орналауда, салынған суретпен түрлі ойындар ойнау.
Мүсіндеу	<ul style="list-style-type: none"> -біргекті заттардан сюжеттер құрастырады; -әртегілер мен әнгімелердің мазмұны бойынша сюжеттік композицияларды құрады; -оргап композиция құру үшін ұжыммен мүсіндеу дәғдыштарын мәнгергес; -мүсіндең заттарымен түрлі ойындар ойнайды
Жаңасыру	<p>Сюжеттік жаңасыруда заттардың ешіміне қарай арақатынсын, ертүрлі заттардың белгітерінің пішінин, олардың құрылымын, пропорцияларын беру, алеуметтік оқигаларды, балалар еміріндегі оқигаларды бейнелеу, шаблондармен, трафареттермен, дайын үлгілермен жұмыс істей, композиция ережелеріне, перспективаға сәйкес бейнелерді құрастыру.</p> <p>Қайшы мен жепімді дұрыс қолдану дәғдыштарын жетілдіру, енбек қауіпсіздігі мен жеке гигиена ережелерін сактау.</p>
Музика	<p>Музика тұндау. Музикалық шығармалардың жанрларын ажыратуға (эн, күй, марш, би) үйрету. Шығармалардың жеке фрагменттері бойынша (кірсле, корытынды, музыкалық фразалар) әуендерді тану арқылы музыканы есте сактауды жетілдіру.</p> <p>Эн айту. Эн айту дәғдыштарын қалыптастыру, бірнеше октаванның «до», екінші октаванның «до» диапазонда жөніл дауыспен эн айту, эн айтар алдында, музикалық фразалар арасында тыныс алу, әннің сездерін анық айтуда, катты және акырын дауыспен эн айту. Музыкалық сүйемелдеумен және сүйемелдеусіз жеке эн айту дәғдыштарын дамыту. Ертүрлі сипаттартың талғаммен орналауда орындауда.</p> <p>Музикалық-ыргактық киммелдар.</p>

Музыканың және онын бөліктерінін сипатындағы езгерістерге сойкес кимылдарды өзгертеп отырып, жаттынударды орындауға үйреку: марш сипатын анық ырлакты журумен; музыканың кимыл сипатын жәңіл және ырлактен жүтіру, жүрелеп отыру арқылы береді.

Би кимылдарын: қосалы және ауыспалы кадам жасауды, әргүрлі бағытта жүтіруді және секірууді мемгеру.

WochapAphi kypbiy keehei 2022-2023 oky kypbiy cayip anbi

ba{jajapAbih kacbi 3 – kac{at{ab{i ba{jajap

161 «Krymlyak» Mekteba i təqbi

«Linuxah» O/ajiaokmacbi

plim depy ynpymi KUUC

HEPCHEKTRABAJPIK KOCZAP

2022k

acan tyseen, gip kehe eki, yu katapmeh kanta typy.
atuan eiy,

Лъчкарик-пътна агенция към Гондеме и Гюзополе.

C h o p t i b i k k a t t i b i r y j a p : Bejöconnej, camoktar tegy. Illehép Goñprimek kehe typa
kzommeñ es getihue eki aethrejereti bejöconnej tegy. Ohra
kehe corfa Gyppiý.

Usoptbirik onbin jisemehettepi: Benjaminthon, Bojanjhi paketkameh gerimi giip xakka
Gafprtian otippiin marktpi.

Лепеде кимпли онпихјапи. Кимпли онпихјапи оптапин, тајпик
блита мең ширапмамылтик таһпира оптапин, тајпик
онпихјапи онпихјапи. Ошетине үнпимјатчибыра
мыркіхік бепп. Житпік кимпли онпихјапи онтары.
баязаппі жаппік силеметтепі Гап онпихјап мем
астарафтера тајпик онпихјапи каратриғы аяйы.

Çarşıyattı emüp carıtpın karıpmırtacılıpı. Aşamhpıñ Jechaytpırlıa nıñneha men kyh təpirdi
ikmaliyi typarı tyçihirkəpilı kəhəny.

<p>Kazan, oshin otocabi, ynt.</p> <p>Ehgerke gayzi.</p> <p>Kayimci3i3ikti caktryaji mypacikty.</p> <p>Xizbi tejeffoh, camptfoph, komphorep, rastamop,</p> <p>Kerjik, ganchapic kypatlapbi.</p> <p>Yn-kaznijapba, gajia6akusa ayhacpbia, kakrik Mahjapbi</p> <p>Battirk asem, kehicitirkti gerfajapbi.</p> <p>Cehimjilikit sptripy jaferipcbi ketcilipby.</p> <p>esih-e3i kypmettey, es kylu meh mymkhijitrephe jereh</p> <p>Ehgerkotapbir neh kayamkepulikitih Mahpibin tychiy,</p>	<p>tarhictipy</p> <p>Kopmaraah oprameh</p>
<p>acnahatapba onhay recijjeplimeh tarhictipy.</p> <p>My3pikajipik kohpiby, kungiofon, 6y6en jeneh mynti</p> <p>Bajajapbir my3pikajipik acnahatapbia onhay.</p> <p>oprhijayfa pithajahjipby.</p> <p>cankec ah3i caxhajay; uprapmamulipik tarichipmatajapbi</p> <p>cnutapbia cankec onjaih gn kumplijapbi uprapby, matire</p> <p>Tahpic gn kumplijapbi kohjaha otpipbi, my3pikajip</p> <p>ben uprapmamulipbi.</p> <p>Bajajapfa «Kapakopfa» gndi gntery.</p> <p>ko3fazhik garbittin my3pikajipik fpasajapra cankec eretpy.</p> <p>kumplijapbihin jidemettepih kethi, epkih oprhijay;</p> <p>My3pikajipfa cankec opjhijajatapih gn kumplijapbi 6iy;</p> <p>gn</p> <p>Burde.</p>	
<p>kartbhijyapbi oprhijayfa ynpety</p> <p>eretpicterpe cankec kumplijapbi eretpte otpipbi,</p> <p>My3pikajipih kene ohpih geliktepih cnutapbijarbi</p> <p>My3pikajipik-pipfarrtik kumplijap.</p> <p>Ah3i My3pikajipik tarhammeh opjhijayfa kartbhiktpby.</p> <p>blkiviac llykehylipbih uprapmamulipimeh tarhictipy.</p> <p>Llina Hypneenticoobashin, Llyaytterkepen Lliperanlyipbih,</p> <p>kommoantopjap:</p> <p>tem6pik epkekmenirkreplimeh, «kyin» kahpimeh, kyluni-</p> <p>Kazak xajirk acnahatapbi: jomgipa meh kogbi3 yhiih</p> <p>My3pikajipka tihijay.</p>	<p>My3pikajipka</p>

«**Б**юджетната сметка на бюджетната икономика е основен документ, който определя общият обхват на бюджетните операции и съдържа всички необходими данни за изпълнението им.

Съдържанието на бюджетната сметка включва:

- Приложение към бюджетната сметка**, което съдържа:

 - Изложението на бюджетната сметка;
 - Документи, свидетелстващи за правилното изпълнение на бюджетната сметка;
 - Документи, свидетелстващи за правилното изпълнение на бюджетната сметка;

тактикалық ынтымасыбыз.
Комаран оптима, тандарта тартил екесерепин 6111;
ең мишик күйимділік карталыныңпет (бетраби
аудамшамен көннеген, оннамай, бетен маанинарапра
отилемай, бетраби аудамшамын етилирепин опири/замы,
аудамшамын солишине).

Жене мириктиippy	Жарыбы замындыктиippy
Жарыбы замындыктиippy	Жарыбы замындыктиippy

Woeclapjib Kypbjy ke3ehi 2022-2023 oky kypbjy Mamjip anbi

Barjajabjiapjabji apjabji = **Kacatapi Barjajabji**

100 «NLYHUYAR» MERTELJALIJP 100B

«Синхронизация» О/О/Д/А/Р/Л/А/С/Р/

Plim Deep Ynpiwi XLLC

HEPCHEKTBABJPK KOCMAP

2022k

Kimpijapli onpihjap. Blita men uprasmaumipik rahvita orbipli, rahvike kimpijapli onpihjapli 36etihue ynpimjactripyfa mymkhuk 6epy. Xitpik kimpijapli onpihjapli onhary, batnchapli kapke jimehettepil gap onpihjap men 3ctafetajipik onpihjapla katricyfa gayti.

Choptrik onpih 3jemehttepi: Bakertgoai 3jemehttepi. Keyje tycpihan eri kozipmen jomti gip-giphe jaaktpi. Lomti on xene coi kozimeh ajipti kypyre kartpiktpi.

Chopterbik karttifyjap: *Lyy qarptta aypim/jan kypy. Käyöpimeh mehgedp Goñpimeh kypy.*

<p>Heritajeli onaji tipi, ayppic, kertkise, qiy, monotori Ganjahpictpi ppm kypa qiy, ahrmehi qipqizli anty, marta jorinkaripik kene xaqapay cintarpijjarri arthmejeppi kypacbtippi jari ynpety.</p> <p>Llperapma ambaripirkien cehney krimeti.</p> <p>Llperapma ambaripirkien arthmejen qipqizli ynpety:</p> <p>Konherhejje qehnejj ce3jeppi, unnteretepi, cahpictippi jipapjari konjazayjari llpicpikrty.</p> <p>Caxhajipik konprimpajara kartpicfyra qayji, ojta penji,</p> <p>Kazayjari ke36eh kazjaran optippm, kuzamjari hemecce kapplijatmi ayppic, epkih qctan, yctihen kartti kibicim kyu tycipmen, caycaktapmeh qipkejnikorapptan temere,</p> <p>Qattyppi farrijarri tithen, kenzjeh, kricka, yppi, jafrapicpi kahpimaticipy.</p> <p>Qattyppi farrijarri tithen, kenzjeh, kricka, yppi, jafrapicpi kahpimaticipy.</p> <p>Myrikhjik 6epy. ajilipimeh yjri Gonpinuakene kenzhene es getihue kazayfa muhimjepi ojapjari apacbjilarri apakaujbirkir caktau, torikjhjipi, npek cibrikrapjari, hysterejpi, tamudi tapi3ju kunphihpi gerikteh yrikeh ekehin, gerikthi kunphihhan kini ekehin, kunphihpi gerikteh yrikeh ekehin, gerikthi kunphihhan kini Bytih kunphihpi meh ohpih de getiri apacbjila Ganjahpic oparty, Kunphihpi.</p> <p>Matermatika heritajeli Cah, cahay. Zattapjari cahri ojapjari kenzjeh, apacbjilarri kazubirkirkaka, muhiye, ophajacypla, cohjan-ak cahay garbitpla Ganjahpictri emec ekehin tychijipy Zattapjari cahri ojapjari kenzjeh, apacbjilarri Dama.</p> <p>8-10 geriktepejhe muhiyepli junaan, kypactippi jari ynpety. Lecomertpajpir finlypajap. Zattapjari arvijpi ynpety. Sattapjari 2-3 geritjepi Gonpinua cankec kermementi Kehicthi typlari tychiktepli gerikty: zattapjari kehicthi Kehicthi farrijar.</p>	
--	--

Kyber cay	<p>Yarbutti barabary. Anitap, krisi Mestisjepli tynpati tycihiktepli kajibmactipy, qarapjari petri giyu kene knifam criyikrapjari jaantepjari yakbitti abirkaypli ynpety. Hykterepli, qpherketepjli cayifa, tik kene rejige yophipjari, cayiphfar cypetme tynpli qnirijap onhaypli ykpinne gipre kymric ictey, mihiertepjile3apa kemcim ophipjari, cayiphfar cypetme tynpli qnirijap onhaypli kemtme kespemjeli kertisy. Eptirelep meh ahtimelepjini masmypli bonpiuma cokertik komisionnijap pli kypy jatjupiappi kertijupy.</p>
Mycihay	<p>Komisionnijap pli rocbimma sartap meh 3itemethetepjini kemtme kespemjeli kertisy. Eptirelep meh ahtimelepjini masmypli bonpiuma cokertik komisionnijap pli kypy jatjupiappi kertijupy.</p>
Kamchipy	<p>Cokertik kanticipypli sartapjari eminemie kapan eperektepli carikaypli kajafraziay.</p>
Kyppacry	<p>Kympcti ykumtri opipjari, sartapjari jinay, kiyichizlik jatjupiappi kertijupy.</p>
Kyppacry	<p>Chokertik kanticipypli sartapjari eminemie kapan kyppacrytipe maretapjara, roctypkrop karazjan kypactipy.</p>

MY3PIKA	Baza, ophir otrabci, vni.	Optimalnaya strategiya
Kvapacibpir ka kachetlii rygypatricihi rajaiai apkamlii tiniui kochtopyknihi imenimjepeji taly, otrabci kvapacibpir kozulayi keterinipy.	Akpinmen chokeri kvapacibpir Ulibrapmampliktiq qntiayi kene kundjih Karazjaah kvapacibpirya jictepih kozulayi, karabik Taqern, kajabik maretpekozulayi kypactipiy. Qnbifira kakeetti kypactipicri qipreciin onjaih kypactipira, arjazperi kymamicthigipre kozulayi, qip-qipimek kemicin opribulayi, jaqbin kypactipicen onharyra mymkijik qepy. Maretpekozulayi keterinipy miuhire erseppe qijyaji gerkiry	Tashic qn kmpitujaprin kozulayi otpipin, my3pika Bn tnpfapmamplikpi. Bazaiape «Kapakope» qnij qntery. Kosfazipic garbitpih my3pika jictepih qpaziajapra cankec ersepy. Kmpitujaprin jictepih kchij, epkih opribulay. My3pika cankec ophir jictepih qn kmpitujaprin qijy; qn Bnjeq.
My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika cankec ophir jictepih qn kmpitujaprin qijy, qn Kartbyjaprin qntiayi keterinipy.	My3pika kene ophir qetiktepih qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika-tpirk-pipraktirk kmpitujap. Bnjeq.	Tashic qn kmpitujaprin kozulayi otpipin, my3pika Bn tnpfapmamplikpi.
My3pika cankec ophir jictepih qn kmpitujaprin qijy; qn Bnjeq.	Bazaiape «Kapakope» qnij qntery. Kosfazipic garbitpih my3pika jictepih qpaziajapra cankec ersepy. Kmpitujaprin jictepih kchij, epkih opribulay. My3pika cankec ophir jictepih qn kmpitujaprin qijy; qn Bnjeq.	Tashic qn kmpitujaprin kozulayi otpipin, my3pika Bn tnpfapmamplikpi.
My3pika cankec ophir jictepih qn kmpitujaprin qijy; qn Bnjeq.	My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika kene ophir qetiktepih qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy.	Tashic qn kmpitujaprin kozulayi otpipin, my3pika Bn tnpfapmamplikpi.
My3pika cankec ophir jictepih qn kmpitujaprin qijy; qn Bnjeq.	My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika kene ophir qetiktepih qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy.	Tashic qn kmpitujaprin kozulayi otpipin, my3pika Bn tnpfapmamplikpi.
My3pika cankec ophir jictepih qn kmpitujaprin qijy; qn Bnjeq.	My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika kene ophir qetiktepih qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy.	Tashic qn kmpitujaprin kozulayi otpipin, my3pika Bn tnpfapmamplikpi.
My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy.	My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy.	Tashic qn kmpitujaprin kozulayi otpipin, my3pika Bn tnpfapmamplikpi.
My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy.	My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy.	Tashic qn kmpitujaprin kozulayi otpipin, my3pika Bn tnpfapmamplikpi.
My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy.	My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy.	Tashic qn kmpitujaprin kozulayi otpipin, my3pika Bn tnpfapmamplikpi.
My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy.	My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy. My3pika tnpfapmampliktiq qntiayi keterinipy.	Tashic qn kmpitujaprin kozulayi otpipin, my3pika Bn tnpfapmamplikpi.

pitacbi apbbiy, kahabi tayfa, es empihe kaxetti
jaftapabi neppye pikha ety.
3attak, kaxtikti farjapay.
Yn-kaxtak, qasakka ayacchiya, karbi mahjap
matan ayjaha epkigafjan Guly.
Ketik, gantahic kypajapabi.
Aphabi ketik kypajapabin typhyi, gerini Gip kymic
typih oppihay yuhi ojapabin kaxtiktiyin tychyji
Anhajatari sattap, onhukirkatapamhi hgerimeh
kacahabhi tychy kene ojapfa kypinti kapyabi
es Orahbi karkhi kepy, ohri kopyayabi, kaxtakta akepibhi
mahbi3upihin tychy. Xibi Orah corfici kpmi3apabi
kashapmabi Paxpimken Kounkapabeabi epjirketi typani
Guly, ojapabi kypmeteyai Ynpety.
Memekettik Mepkekerepebi kaxtak xaxkipabin Gip
Koziya kaxtak epekejepi.
Kozi gerjirepebi opbhjajayin trichkay.
Kozi kaxtak epekejepi caray. Kozi gerjirepebi Guly,
ca3abi, traclarabi mahbi3upihin tychyin Jambri.
Ajam emipi yuhi cyabi, kymphi, ky, an caynechii,
Ocimjirktepeji tipi tipumih neci kaxtak tychy
cegen-cajaparik gantahic tapabi akkipartyabi kertijupi
kahayaprap ko3rajab (kypeji, kyrteji, cerkipeji, yujabi,
ko3rajab); koperteheji (ecimjirktepeji kahipaktabi,
cababi, Gjartaktabi, kajobabi, upipribi, tykipmjaktabi,
etih, kaxtiktepebi); ecaji kene regenej.
Kahayaprap arjem.
Kahayaprap tripli tipumih neci kaxtak tychy
cegen-cajaparik gantahic tapabi akkipartyabi kertijupi
ca3abi, traclarabi mahbi3upihin tychyin Jambri.
Ocimjirktepeji tipi tipumih neci kaxtak tychy
cegen-cajaparik gantahic tapabi akkipartyabi kertijupi
kahayaprap ko3rajab (kypeji, kyrteji, cerkipeji, yujabi,
ko3rajab); koperteheji (ecimjirktepeji kahipaktabi,
cababi, Gjartaktabi, kajobabi, upipribi, tykipmjaktabi,
etih, kaxtiktepebi); ecaji kene regenej.

Gaplichha ja hechayi hifanattyabi, tafnarttri kartaya ja
 kayamkepumikti cesih6iyyih kertititypi.
 Kofarmiirk opfihua pia mihes-kyiirk epekejeipi tyapabi;
 Ynieti, gajagakua to6pihjatbi mihiertepi tyapabi;
 tychiktepi kehentiy. Heneh «typic» hemecce «typic emec»,
 «kackbi» hemecce «kama» ekelihi tychiktepe kene akkipara
 Bajajapabi kajmali kabilijanferan hoppmarap men
 epekejeipi charjapittypae opfihua yaffa gaytayabi
 kajtacibiy. Epekejeip gapipirpina karaci gojyri
(kapitanibim, kantiri, kayimcisi) yuhi kaca jatipin
 gajajapabi tycihiyi mahpi3abi. Erp geliti giip epekejeip
 Kartamaras karjanja he gojatipin gajajapmen tajkipiay.
 Kopularan opfia, rafnartta reptri epekejeipi giy; es
 empihih kayimcisi jith cartryabi yfihijipiy (gentropic
 ajamjapmen cennetey, onhmay, geteh manuhajapra
 otpimay, gentropic ajamjaprin etihijutepi opfihjizmay,
 otspipin cohishan epney).